

EUROPOS SĄJUNGA

Regionų komitetas

2015 m. ETBG stebėsenos ataskaita. Naujų teritorinio bendradarbiavimo programų įgyvendinimas

Santrauka

**Šią santrauką parengė RK generalinio sekretoriato E2 skyrius. Santrauka
grindžiama tyrimu „2015 m. ETBG stebėsenos ataskaita.
Naujų teritorinio bendradarbiavimo programų įgyvendinimas“, kurį atliko
Metis GmbH (Jürgen Pucher ir Nicole Hauder).**

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą ir Regionų komitetą rasite interneto svetainėse <http://www.europa.eu> ir <http://www.cor.europa.eu>.

Visą tyrimą „2015 m. ETBG stebėsenos ataskaita. Naujų teritorinio bendradarbiavimo programų įgyvendinimas“ anglų kalba galima rasti adresu <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© Europos Sąjunga, 2016 m.
Atskiras dalis atgaminti leidžiama aiškiai nurodžius šaltinį.

Santrauka

Europos regionų komitetas reguliariai skelbia Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG) plėtojimo stebėsenos ataskaitas. Šioje ataskaitoje nagrinėjami naujausi pokyčiai nuo 2014 m. pabaigos iki 2015 m. pabaigos. Iki 2015 m. pabaigos iš viso buvo įsteigta 60 ETBG, vienijančių apie 800 nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų iš 20 valstybių narių ir Ukrainos. Kitos 14 grupių 2015 m. gruodžio mėn. dar buvo kuriamos, į vieną jų buvo įtraukta ES nepriklausanti šalis (ETBG „EUCOR – The European Campus“, kurios sudėtyje yra Šveicarija, užregistruota 2016 m. pradžioje).

Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

Nacionaliniu lygmeniu ES valstybėse narėse vis dar vyksta iš dalies pakeisto ETBG reglamento įgyvendinimas. RK jau informuotas apie 2015 m. sausio 23 d. Ispanijos karališkąjį dekretą 23/2015, paskelbtą sausio 31 d. valstybės Oficialiajame leidinyje Nr. 27. Be to, iš dalies pakeistos Vengrijos ir Slovakijos nuostatos, kurios įsigaliojo 2014 m. gruodžio 20 d. ir 2015 m. kovo 1 d. Austrijos Burgenlando, Karintijos, Zalcburgo ir Tirolio žemės 2014 m. spalio–2015 m. vasario mėn. iš dalies pakeitė savo teisės aktus, kad jie atitiktų persvarstytą ETBG reglamentą. Liuksemburge buvo tikrinama, ar dabartiniai teisės aktai turi būti keičiami, ir pareigūnai nustatė, kad nėra poreikio tai daryti. Visos kitos ES valstybės narės iki 2015 m. kovo mėn. pabaigos nebuvo pakeitusios savo teisės aktų, o kai kurios jų, pavyzdžiui, Liuksemburgas, nurodė, kad galiojančių teisės aktų keisti nereikia.

ETBG veiklos 2015 m. apžvalga

Nuo 2014 m. lapkričio 20 d. įsteigtos ETBG

Nuo 2014 m. pabaigos iki 2015 m. pabaigos buvo įsteigta dešimt naujų ETBG. Palyginti su ETBG, įsteigtomis per ankstesnius dvejus metus (aštuonios naujos ETBG įsteigtos 2014 m. ir devynios – 2013 m.), panašu, kad dabartiniu stebėjimo laikotarpiu ETBG steigimo ritmas yra stabilus.

Tisos ETBG buvo svarbus įvykis ETBG istorijoje, kadangi į ją įtraukta ES nepriklausanti šalis. Grupė buvo įsteigta 2015 m. spalio mėn. tarp Vengrijos Sabolčo-Satmaro-Berego apygardos, Kišvardos savivaldybės ir Ukrainos Užkarpatės regiono (srities).

Table 1. *Pagrindinė informacija apie 2014 m. pabaigoje ir 2015 m. įsteigtas ETBG¹*

#	Pavadinimas	Šalys	Įsteigimo data
1	„European Border Cities European Grouping of Territorial Cooperation Limited Liability“ (ETBG „Europos pasienio miestai“)	HU, RO	2014 m. spalio 28 d.
2	ETBG „ESPON – European Node for Territorial Evidence“	BE, LU	2015 m. sausio 19 d.
3	ETBG „Pays d'Art et d'Histoire Transfrontalier Les Vallées Catalanes du Tech et du Ter“	FR, ES	2015 m. sausio 28 d.
4	ETBG „Reino–Alpių koridorius“	DE, IT, NL	2015 m. gegužės 27 d.
5	„MASH European Grouping of Territorial Cooperation“ (ETBG MASH)	HU, SI	2015 m. birželio 16 d.
6	NOVUM	CZ, PL	2015 m. gruodžio 16 d.
7	ETBG „Mura Region“	HU, HR	2015 m. gegužės 28 d.
8	ETBG Tisa Tisza ETT ЄOTC ТІСА	HU, UA	2015 m. spalio 26 d.
9	ETBG „Autorité de gestion programme INTERREG V A Grande Région“	LU, FR	2015 m. spalio 19 d.
10	AECT León-Bragança	ES, PT	2015 m. gruodžio 29 d.

¹

2016 m. įsteigta Prancūzijos, Vokietijos ir Šveicarijos ETBG „EUCOR – The European Campus“ į šį sąrašą neįtraukta.

ETBG plėtra: ETB programos ir projektai

Kalbant apie **geografines tendencijas**, Vengrijai toliau būdingas dinamiškas vystymasis. Po to, kai 2014 m. buvo įsteigtos trys naujos grupės, šioje ataskaitoje aptariamam laikotarpiui sudarytos dar dvi su Vengrija susijusios grupės, į vieną jų siekiama įtraukti ES nepriklausančias šalis (Ukrainą).

Daugiau nei pusė visų grupių pranešė apie sėkmingą **plėtrą** per pastaruosius dvejus metus, tvirtus planus ir (arba) norą įtraukti naujų partnerių. Pagrindinė **partnerystės forma** – bendradarbiavimas su vietos valdžios institucijomis: pusę visų grupių administruoja vietos lygmuo. Antroje vietoje pagal dydį – regionų valdžios institucijų ETBG, jose partnerių skaičius svyruoja nuo dviejų iki šešių. Naujosios ETBG taip pat įsteigtos pagal šią tendenciją (trys mažos vietos grupės ir dvi regioninės grupės). Tik Reino–Alpių ETBG įsteigta pagal kitą modelį, t. y. pagal tarptautinio bendradarbiavimo nuo Šiaurės jūros iki Viduržemio jūros modelį.

ESPON ETBG buvo įsteigta 2015 m. **siekiant** įgyvendinti 2020 m. ESPON bendradarbiavimo programą. Pagrindinis naujosios ETBG „Reino–Alpių koridorius“ tikslas – palengvinti ir skatinti jos narių teritorinį bendradarbiavimą ir stiprinti bei derinti daugiarūšio vežimo Reino–Alpių regiono koridoriaus plėtrą. ETBG NOVUM buvo įsteigta siekiant užmegzti, palengvinti ir skatinti Lenkijos ir Čekijos pasienio bendradarbiavimą sanglaudai stiprinti. „The PAHT Les Vallées Catalanes“ ETBG yra forumas, skirtas išbandyti ir aptarti kultūros ir paveldo politiką. Kitos dvi naujos Vengrijoje įsteigtos ETBG turėtų stiprinti savo narių ekonominę ir socialinę sanglaudą ir struktūruoti bendradarbiavimą tarpvalstybinių projektų ir programų klausimais.

Daugumos šių grupių veiklos metinį **biudžetą** sudaro narystės mokesčiai (siekiantys iki 50 000 EUR). Naujosios ETBG dažniausiai taip pat laikosi šios tendencijos. Dabartinis bendras metinis narystės mokesčiais paremtas ETBG biudžetas siekia maždaug 33 mln. EUR². Vien Serdanijos ligininės metinės valdymo išlaidos siekia maždaug 20 mln. EUR.

ETB projektai yra labai svarbus pajamų šaltinis beveik visoms ETBG, ypač toms, kurių finansinis pagrindas iš narystės mokesčių nėra tvirtas. 2015 m. dauguma jau įsteigtų ETBG (iki 2014 m. lapkričio mėn.) patvirtino įgyvendinamus projektus. Iš 38 į anketos klausimus atsakiusių grupių 23 ETBG

²

12 mln. EUR, kaip nurodyta 2014 m. + 20 mln. EUR iš Serdanijos ligininės + 1 mln. EUR planuojamas 2015 m.

informavo apie vykdomus projektus, kurių iš viso yra 140. „The Tirol-Alto Adige-Trentino“ ETBG pranešė apie daug tiesiogiai įgyvendinamų projektų, kuriuos finansuoja ETBG. Apie kliūtis įgyvendinant projektus informavo 15 ETBG.

Tik aštuonios iš 42 ETBG parodė susidomėjimą galimybe pasinaudoti **ES fondais** (ne ETB remiančiu ERPF). Fondų pavadinimai anketoje patikslinti ne visada, bet paminėti šie fondai: Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Sanglaudos fondas (SF), Europos socialinis fondas (ESF), Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP) ir LIFE+. Maždaug ketvirtadalis į anketos klausimus atsakusių grupių planuoja diegti **naujas priemones**, t. y. Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP), integruotos teritorinės investicijos (ITI) ir bendro veiksmų plano (BVP) priemones. Penkios ETBG pranešė, kad jau įgyvendina pažangiosios specializacijos strategijas (S3).

ES Tarybai pirmininkavęs Liuksemburgas pasiūlė naują priemonę tarpvalstybiniam bendradarbiavimui skatinti – Europos konvenciją dėl teisinių išimčių ir leidžiančių nukrypti nuostatų, kuri leistų įgyvendinti tarpvalstybinius projektus. Dešimt iš 42 ETBG įgyvendina tokius projektus arba jais domisi.

Tolesnis ETBG steigimas

Pagal Regionų komiteto sudarytą sąrašą ir įtraukiant ETBG „Alpine Pearls“, iki 2015 m. pabaigos buvo steigiamos 14 ETBG. Keturios grupės – ESPON, Reino-Alpių koridorius ir NOVUM – buvo įsteigtos 2014 m. ir pradėjo darbą. ETBG „The EGTCs Eurocidade Valença do Minho–Tui“ (Portugalija ir Ispanija) ir Medgidia–Silistra (tarp Rumunijos ir Bulgarijos) vis dar laukia patvirtinimo. Šis statusas nepasikeitė, palyginti su pastarųjų dvejų metų ataskaitomis. ETBG „EUCOR–The European Campus“, į kurią įeina Šveicarija, bus pirmoji tarpvalstybinė grupė, kurioje bus valdžios institucijų iš ES nepriklausančių šalių³.

ETBG „Cittaslow“ ir „Alto Adriatico/Severni Jadran/Sjeverni Jadran“ neseniai prisijungė prie „Steigiamų ETBG“. 2014 m. pasiūlyta įsteigti „Saint Martin ir Sint Maarten“ ETBG, į kurią pirmą kartą įeis atokios šalys ir teritorijos.

³

ETBG EUCOR buvo įregistruota 2016 m. pradžioje po to, kai buvo parengta ši ataskaita.